

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Όταν καλούμαστε να συγκρίνουμε δύο κείμενα, οφείλουμε να τα προσεγγίσουμε, όσον αφορά στο :

- **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ**
- **ΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ**
- **ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
- **ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΔΟΜΗ – ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**
- **ΣΤΙΞΗ**
- **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**
- **ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ**
- **ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ**
- **ΠΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ**
- **ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟ**
- **ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ**
- **ΤΙΤΛΟΙ**
- **ΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ (ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΑΦΗΓΗΣΗ Κ.Τ.Λ)**
- **ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΡΑ, ΜΕΓΕΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΠΟΣΟΣΤΑ)**
- **ΕΙΚΟΝΕΣ**
- **ΠΙΝΑΚΕΣ**
- **ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ**
- **ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΝΟΧΗΣ**

- ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
- ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΠΟΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΕ ΚΕΙΜΕΝΟ

- ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Συγκρίνουμε το βασικό θέμα, την οπτική γωνία καθενός συγγραφέα, καθώς επίσης τα κοινά ή τα διαφορετικά θέματα, που πραγματεύονται οι συγγραφείς. Με λίγα λόγια, εάν οι συγγραφείς συγκλίνουν ή αποκλίνουν ως προς τη βασική τους θέση. Θεμιτό είναι να ξεκινήσουμε από τις ομοιότητες και στη συνέχεια να παραθέσουμε τις διαφορές. Επιπλέον, αναζητούμε σε ποια κοινά ζητήματα αναφέρονται οι συγγραφείς και ποιες διαφορετικές παραμέτρους προσεγγίζουν. Τέλος, επισημαίνουμε την οπτική γωνία, με την οποία αντιμετωπίζει ο κάθε συγγραφέας το θέμα. Ειδικότερα, εάν οι συγγραφείς αντιλαμβάνονται τα ζητούμενα από την ίδια οπτική γωνία ή εάν έχουν εντελώς διαφορετική προσέγγιση.

- ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Αναφορικά με τις γλωσσικές επιλογές- εκφραστικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας επικεντρωνόμαστε στην επιλογή του ρηματικού προσώπου και στην ειδικότερη λειτουργία του μέσα στο εκάστοτε κείμενο. Επιπρόσθετα, καταγράφουμε τη λειτουργία της γλώσσας(κυριολεκτική-μεταφορική) και το είδος της σύνταξης(ενεργητική

/παθητική). Η σύνταξη καθορίζει την υποκειμενική και την αντικειμενική προσέγγιση του θέματος(ενεργητική = υποκειμενικότητα και παθητική= αντικειμενικότητα).

Σαφώς, το είδος της σύνταξης ορίζει και το επικοινωνιακό πλαίσιο του εκάστοτε κειμένου(άρθρο, δοκίμιο, επιστολή, ομιλία). Έπειτα, μελετούμε το **είδος του λεξιλογίου**, που χρησιμοποιεί ο κάθε συγγραφέας και ερμηνεύουμε τη χρήση του από το κοινό στο οποίο απευθύνεται(επιστημονικό, απλό). Εστιάζουμε στη **χρήση της έγκλισης** (οριστική, υποτακτική, προστακτική). Τέλος, **επισημαίνουμε το ύφος του κάθε κειμένου ξεχωριστά και σημειώνουμε εάν συμβαδίζουν ή αποκλίνουν υφολογικά.**

• ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Εντοπίζουμε τον τρόπο, που **οργανώνονται οι παράγραφοι σε ενότητες και υποενότητες** του συνολικού κειμένου. Παράλληλα, βρίσκουμε **τις μεθόδους ανάπτυξης** του κειμένου και τις συγκρίνουμε. Έπειτα, επιχειρούμε να ερμηνεύσουμε την επιλογή των εν λόγω μεθόδων ανάπτυξης σε σχέση με τους διαφορετικούς σκοπούς του εκάστοτε συγγραφέα, καθώς και σε σχέση με το επικοινωνιακό είδος του κάθε κειμένου. **Τέλος, καταγράφουμε τον τρόπο συνοχής σε κάθε κείμενο** (εάν υπάρχει λογική οργάνωση και χρήση άπλετων διαρθρωτικών λέξεων- φράσεων ή εάν ο λόγος είναι συνειρμικός και παρεκκλίνει από τη συνηθισμένη γλωσσική δομή).

• ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Εντοπίζουμε το είδος του κειμένου, δηλαδή εάν προσπαθεί να επιχειρηματολογήσει, να πληροφορήσει ή απλά να τέρψει τον αναγνώστη. Στην πορεία, αναζητούμε τον τύπο του κειμένου, δηλαδή εάν πρόκειται για άρθρο, δοκίμιο, ομιλία ή επιστολή. Το εκάστοτε κειμενικό είδος εκπληρώνει και έναν διαφορετικό σκοπό, όσον αφορά στην διεξαγωγή του επικοινωνιακού αποτελέσματος. Επιπλέον, είναι σημαντικό να σκιαγραφήσουμε τον συγγραφέα, καθώς και το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Καταληκτικά, οφείλουμε να καταδείξουμε τη σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ πομπού και δέκτη.

• ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Σε αυτό το σημείο, το ζητούμενο είναι με ποιόν τρόπο επιτυγχάνεται η «επικοινωνία» μεταξύ των δύο κειμένων. Εάν δηλαδή γίνεται αποκλειστική χρήση του γλωσσικού κώδικα ή εάν συνδυάζεται η εικόνα. Αυτό συνεπάγεται ότι θα έχουμε είτε σύγκριση δύο γραπτών κειμένων, είτε ενός γραπτού κειμένου και μιας εικόνας(πολυτροπικού κειμένου).

Σε δεύτερο επίπεδο, μπορεί να ζητηθεί η σύγκριση του συγκειμένου, που παραθέτει ιστορικές και πολιτισμικές πληροφορίες για την εποχή και τον συγγραφέα με το βασικό κείμενο. Στο εν λόγω σημείο καλούμαστε να επισημάνουμε τις διαφορετικές εποχές, κατά τις οποίες γράφτηκαν τα δύο κείμενα, τις διαφορετικές κοινωνικές-πολιτικές και οικονομικές επιρροές, οι οποίες καθόρισαν τις

απόψεις των δύο συντακτών και συνεπώς το χαρακτήρα του κάθε κειμένου.

- **ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ**

Εντοπίζουμε ποια είναι καθαρά η πρόθεση του εκάστοτε συγγραφέα και πόσο αποτελεσματική είναι, όσον αφορά στο επικοινωνιακό αποτέλεσμα, που επιτυχάνει.

Καταλήγουμε λοιπόν σε ένα γενικότερο συμπέρασμα, σε σχέση με ποιο από τα δύο κείμενα είναι πιο αποτελεσματικό με βάση το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

- **ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΟΥ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΤΙΤΛΟΥ**

Οι τίτλοι, που χρησιμοποιούνται από τους συγγραφείς μπορούν να αποκαλύψουν πολλά στοιχεία για το περιεχόμενο και το ύφος του κειμένου. Η σύγκριση των τίτλων, μπορεί να αφορά στη λειτουργία της γλώσσας(μεταφορική- κυριολεκτική), στη χρήση των σημείων στίξης(που προσδίδουν ζωντάνια και ελκύουν το ενδιαφέρον), στο ύφος(ειρωνικό, σοβαρό, καυστικό κ.τ.λ.). Επιπλέον, η σύγκριση αφορά στην περιεκτικότητα και τη λακωνικότητα του τίτλου, εάν είναι ρηματικός ή ονοματικός, καθώς βέβαια και στο πόσο ο τίτλος μας προϊδεάζει για το θέμα του κειμένου και εάν το θέμα των δύο κειμένων παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες ή διαφορές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ :

Στο τέλος ο μαθητής καλείται να διεξαγάγει ένα δικό του συμπέρασμα, όσον αφορά στην αντιπαραβολή των δύο κειμένων. Περισσότερο καλείται να διατυπώσει, εάν η σύγκριση έχει αποβεί εποικοδομητική και εάν ο στόχος του εκάστοτε συγγραφέα επετεύχθη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΥΟ ΠΕΖΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ :

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

«Οι Ευρωπαίοι βλέπουν θετικά την παγκοσμιοποίηση»

Πολλοί παράγοντες τροφοδοτούν τις αντιδράσεις απέναντι στην παγκοσμιοποίηση, όπως, για παράδειγμα, η ξενοφοβία, η απώλεια θέσεων εργασίας και ο φόβος για τρομοκρατικές επιθέσεις.

Οι πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης προτείνουν σειρά μέτρων οικονομικού και πολιτισμικού προστατευτισμού, όπως έγινε αντιληπτό στις πρόσφατες προεκλογικές εκστρατείες στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Ολλανδία και στη Γαλλία. Από την άλλη πλευρά, οι ηγέτες της Παγκόσμιας

Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου υπερασπίζονται την παγκοσμιοποίηση, ασκώντας πιέσεις για πολιτικές που θα κατανείμουν τα οφέλη της σε μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού και όχι σε μικρότερα. Κατόπιν τούτου, μπορεί κανείς να διατυπώσει το ερώτημα: Ποια είναι η στάση των Ευρωπαίων έναντι της παγκοσμιοποίησης;

Σε έρευνα που έγινε το 2016, το 80% των Βορειοευρωπαίων απαντά ότι η παγκοσμιοποίηση αποτελεί σημαντική ευκαιρία ανάπτυξης.

Σχεδόν το 65% των συμμετεχόντων που ενστερνίζονται αυτήν την άποψη προέρχεται από τρεις δυτικές και έντεκα ανατολικευρωπαϊκές χώρες – όλες μέλη της Ε.Ε. Στη Νότια Ευρώπη αυτήν την άποψη αποδέχεται το 55%. Προκρίναμε μεταξύ των άλλων χωρών τη Γαλλία, επειδή το 2009 η άποψη ότι η παγκοσμιοποίηση ευνοεί την ανάπτυξη είχε παύσει να έχει πολλούς υπερασπιστές. Άλλα και το 2016 δεν ενθουσίαζε πολλούς.

Αξίζει να παρατηρήσει κανείς πώς εξελίσσεται αυτή η δυναμική στη διάρκεια του χρόνου. Σε όλες τις περιφέρειες της Ε.Ε. η στήριξη στην παγκοσμιοποίηση μειώθηκε αισθητά μετά το 2009, όταν η οικονομική κρίση ξέσπασε και άρχισε να πλήττει τις οικονομίες των χωρών και τα άτομα. Σταδιακά, όμως, κάνει την επανεμφάνισή της τα τελευταία χρόνια στην Ε.Ε., διότι η οικονομία βαδίζει πλέον σε θετικό έδαφος.

Στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, από το 2009 έως το 2012 καταγράφηκε η μεγαλύτερη μείωση στον αριθμό όσων θεωρούν την παγκοσμιοποίηση ευκαιρία ανάπτυξης. Αντιστοίχως, την ίδια χρονική περίοδο παρατηρήθηκε υποχώρηση όσον αφορά την πίστη που έδειχναν οι πολίτες στη Δημοκρατία και στην Ε.Ε. Εφόσον αυτές οι χώρες δέχθηκαν το μεγαλύτερο πλήγμα από την κρίση, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την υπόθεση ότι η αντίληψή τους για την παγκοσμιοποίηση, τη Δημοκρατία και την Ευρωπαϊκή Ένωση να διαφοροποιήθηκε εξαιτίας των μεγάλων οικονομικών προβλημάτων.

Ποια είναι τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των οπαδών της παγκοσμιοποίησης; Οι νέοι άνθρωποι και όσοι σπουδάζουν πιστεύουν ότι η παγκοσμιοποίηση είναι ευκαιρία ανάπτυξης. Οι άνω των 55 ετών και όσοι δεν συνέχισαν το σχολείο μετά το γυμνάσιο είναι πιο διστακτικοί. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η οικονομική τους κατάσταση.

Για παράδειγμα, το 71% όσων δεν δυσκολεύτηκαν ποτέ να πληρώσουν τους λογαριασμούς στο σπίτι τους βλέπει ως ευκαιρία την παγκοσμιοποίηση, έναντι του 49% που δυσκολεύτηκε τις περισσότερες φορές να το κάνει.

Ένα ακόμα στοιχείο έχει να κάνει με την έννοια του πολίτη: το 75% όσων πιστεύουν πως η φωνή τους είναι ισχυρή στη χώρα τους βλέπει θετικά την παγκοσμιοποίηση, εν συγκρίσει με το 54% όσων πιστεύουν το αντίθετο. Όσοι, τώρα, εκτιμούν πως η Ε.Ε. αποτελεί θετική κατάκτηση, είναι

δύο φορές πιθανότερο να θεωρήσουν την παγκοσμιοποίηση ως δυνατότητα ανάπτυξης της οικονομίας.

Οπότε, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι οι υπέρμαχοι της παγκοσμιοποίησης είναι οι νεότεροι και πιο μορφωμένοι άνθρωποι, όσοι βρίσκονται σε καλή οικονομική κατάσταση, όσοι θεωρούν ότι συμμετέχουν στο πολιτικό γίγνεσθαι και όσοι είναι θετικά διακείμενοι ως προς την Ε.Ε.

Από τον ημερήσιο τύπο

KEIMENO 2

«Υπάρχουν πράγματι σκεπτικοί, που επιμένουν να μην πολυκαταλαβαίνουν τι είναι η παγκοσμιοποίηση»

Ίσως ένα από τα εντυπωσιακότερα γεγονότα των τελευταίων ετών είναι οι περίφημες διαδηλώσεις σε διάφορα μέρη του κόσμου εναντίον του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης. Η τελευταία, ως λέξη τουλάχιστον, παρόλο που έχει εξαιρετικά μικρή ηλικία, εγκαταστάθηκε ήδη με τόση αυτάρεσκη βεβαιότητα στο καθημερινό λεξιλόγιο που δεν χρειάζεται καν να την εξηγήσει κανείς: θεωρείται κάτι το αυτονόητο και το αμέσως λειτουργικό, όπως εξάλλου και η λέξη διαδήλωση. Οι δύο λέξεις φαίνεται ότι είναι καταδικασμένες να συνυπάρξουν, αν και δεν είναι απολύτως βέβαιο ότι χαρακτηρίζονται, και οι δύο, από τον ίδιο δείκτη σαφήνειας. Υπάρχουν πράγματι σκεπτικοί που, ενώ καταλαβαίνουν πολύ καλά τι είναι μια διαδήλωση, επιμένουν να μην πολυκαταλαβαίνουν τι είναι η παγκοσμιοποίηση. Τούτη 'δω, για τους εμπνευστές της, μοιάζει η μοναδική λύση, στην κλίμακα του πλανήτη,

στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα: υπόσχεται ένα είδος συλλογικής ευτυχίας, κάπως επιβεβλημένης και μονόδρομης είναι η αλήθεια, η οποία απορρέει από τους νόμους της παγκόσμιας αγοράς.

Για τους αντιπάλους της όμως η παγκοσμιοποίηση είναι ένα είδος πονηρού ευφημισμού ο οποίος συγκαλύπτει πολύ παλιά και γνωστά φαινόμενα που έχουν να κάνουν απλούστατα με την αρπακτική διάθεση αυτών που κατέχουν εναντίον αυτών που δεν έχουν. Από τη σκοπιά αυτή, η «παγκοσμιοποίηση» συνδυάζεται με άλλους ευφημισμούς, όπως είναι, για παράδειγμα, η περίφημη «ελαστικότητα» της εργασίας. Δεν χρειάζεται να είναι κανείς σοφός ή οικονομολόγος για να καταλάβει ότι με τον όρο αυτόν οι εμπνευστές του εννοούν κάτι που όλοι γνωρίζαμε από πάντα: τη νυχτερινή εργασία, τα ακανόνιστα ωράρια, την εργασία το Σαββατοκύριακο και άλλες τέτοιες χαρούμενες πρωτοβουλίες, που αποτελούσαν ανέκαθεν τα όνειρα της εργοδοσίας. Στην προοπτική αυτή, κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι η εποχή μας είναι πεζή και αφαιρεί το δικαίωμα στο όνειρο: μόνο που τα όνειρα που πραγματοποιεί είναι τα όνειρα του τραπεζίτη, του χρηματιστή, του ασφαλιστή και του βιομηχάνου. Και ποιος θα μπορούσε να αμφισβητήσει το δικαίωμα αυτών των ανθρώπων στο όνειρο; Προφανώς εκείνοι για τους οποίους τα όνειρα αυτά είναι εφιάλτης: δηλαδή η μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων.

Ίσως έτσι θα μπορούσε να εξηγήσει κανείς, τουλάχιστον σε πρώτη προσέγγιση, τις βίαιες διαδηλώσεις εναντίον της παγκοσμιοποίησης στο Σηάτλ, στον Καναδά, στη Νίκαια, στο Γκότεμποργκ και αυτήν που προετοιμάζεται στη Γένοβα της Ιταλίας. Βεβαίως οι ηγέτες των κρατών που έχουν αναλάβει να υπερασπισθούν το δικαίωμα των εργοδοτών στο όνειρο δεν αντιλαμβάνονται τα πράγματα με τον ίδιο τρόπο, όπως προκύπτει από τις δηλώσεις τους

ύστερα από τα επεισόδια στη σουηδική πόλη που στοίχισαν τη ζωή σε έναν νεαρό φοιτητή, ο οποίος δεν θα μπορέσει ποτέ πια να ονειρευτεί. Η ομοφωνία των δηλώσεων ήταν αξιοσημείωτη: όλοι οι ηγέτες αναγνώρισαν, ύστερα από ώριμη σκέψη, όπως είναι φυσικό για ανθρώπους που κρατούν στα χέρια τους τις τύχες του κόσμου, ότι κινδυνεύουν οι δημοκρατικές διαδικασίες και η ίδια η δημοκρατία· όχι βεβαίως από τις αποφάσεις τους, με τις οποίες κερδίζουν ίσως την εμπιστοσύνη των αγορών χάνοντας όμως την εμπιστοσύνη των λαών, ενώ ταυτοχρόνως δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την οργανωμένη ανάπτυξη ναζιστικών κινημάτων στην Ευρώπη, αλλά από τις ενέργειες των διαδηλωτών [...]

Γεράσιμος Βώκος ,ΤΟ ΒΗΜΑ , 15-07-2001

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Τα παραπάνω κείμενα συγκλίνουν σε αρκετά σημεία, ωστόσο παρουσιάζουν και ορισμένες αποκλίσεις. Αρχικά, διαθέτουν το ίδιο θεματικό κέντρο, που είναι το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Παράλληλα, κυριαρχεί και στα δύο η χρήση του γ' ενικού ρηματικού προσώπου, το οποίο καθιστά το ύφος σοβαρό και αποχρωματίζει το λόγο από συναισθηματισμούς. Επιπλέον, η επιλογή της οριστικής έγκλισης και από τους δύο συγγραφείς αποδίδει ρεαλισμό και πειστικότητα στα λεγόμενά τους. Ακόμα, υπάρχει κοινή πρόθεση των δύο συγγραφέων, η οποία είναι να πείσει τους δέκτες, μέσω λογικών επιχειρημάτων και τεκμηρίων. Η χρήση ρητορικών ερωτήσεων είναι ευδιάκριτη και στα δύο κείμενα, γεγονός, που υποδηλώνει την πρόθεση των αρθρογράφων να εγείρουν το ενδιαφέρον των αναγνωστών (...Ποια είναι η στάση των Ευρωπαίων έναντι της παγκοσμιοποίησης;/ Και ποιος θα μπορούσε να αμφισβητήσει το δικαίωμα αυτών των ανθρώπων στο όνειρο;). Το επικοινωνιακό είδος, στο οποίο έχουν προβεί οι συγγραφείς είναι παρόμοιο. Ειδικότερα,

έχουν επιλέξει να συγγράψουν άρθρο, όπου και στις δύο περιπτώσεις τηρούν μια οργανωμένη δομή, χωρίς συνειρμούς, προσδίδοντας έναν επικαιρικό χαρακτήρα σε όσα διατυπώνουν. Οι συγγραφείς αφορμώνται από δύο επίκαιρα συμβάντα, για να εκτυλίξουν τις απόψεις τους. Ο πρώτος αφορμάται από τους πολέμιους της παγκοσμιοποίησης, οι οποίοι προτείνουν σειρά μέτρων οικονομικού και πολιτισμικού προστατευτισμού, όπως έγινε αντιληπτό στις πρόσφατες προεκλογικές εκστρατείες στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Ολλανδία και στη Γαλλία. Ο δεύτερος από τη άλλη, αντλεί υλικό από τις περίφημες διαδηλώσεις σε διάφορα μέρη του κόσμου εναντίον του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης. Τέλος, οι τίτλοι και των δύο άρθρων παρουσιάζονται νοηματικά ενεργοί και προϊδεάζουν τον αναγνώστη για το περιεχόμενο των εν λόγω κειμένων.

Στον αντίποδα, τα δύο κείμενα εμφανίζουν και αρκετές ασυμφωνίες. Συγκεκριμένα, παρόλο που το θεματικό κέντρο είναι κοινό και αφορά στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, ωστόσο η οπτική καθενός αρθρογράφου είναι διαφορετική. Ο πρώτος αναφέρεται στους ανθρώπους, που αντιμετωπίζουν την παγκοσμιοποίηση με θετικό τρόπο και μάλιστα επικεντρώνεται στις κατηγορίες των ανθρώπων, που εμφανίζονται θετικά προσκείμενοι στο φαινόμενο, όπως οι νεότεροι, οι μορφωμένοι και οι οικονομικά εύρωστοι. Ο δεύτερος αναλύει περισσότερο τις αρνητικές εκφάνσεις του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης, εστιάζοντας στην οικονομική αφαίμαξη των απλών ανθρώπων και στον πλουτισμό των ήδη ισχυρών. Μια ιδιαιτέρως εμφανής διαφορά εντοπίζεται στην υπέρμετρη χρήση ποσοστών (...Για παράδειγμα, το 71% όσων δεν δυσκολεύτηκαν ποτέ να πληρώσουν τους λογαριασμούς στο σπίτι τους βλέπει ως ευκαιρία την παγκοσμιοποίηση, έναντι του 49% που δυσκολεύτηκε τις περισσότερες φορές να το κάνει...) κατά τη συγγραφή του πρώτου άρθρου, εν αντιθέσει με το δεύτερο, όπου κυριαρχούν απλά παραδείγματα (τις βίαιες διαδηλώσεις εναντίον της παγκοσμιοποίησης στο Σηάτλ, στον Καναδά, στη Νίκαια, στο Γκότεμποργκ και αυτήν που

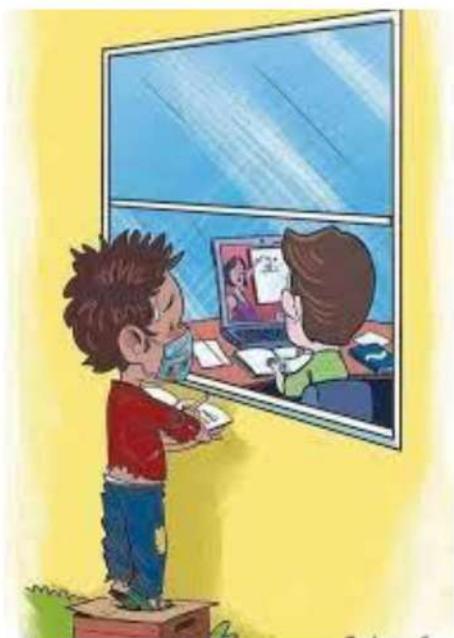
προετοιμάζεται στη Γένοβα της Ιταλία...). Επιπρόσθετα, μεγάλη υφολογική διαφορά εντοπίζεται στο δεύτερο κείμενο, όπου ο συγγραφέας επιχειρεί να καυτηριάσει και να σατιρίσει τον αρνητικό αντίκτυπο, που έχει η παγκοσμιοποίηση, στοχοποιώντας τους οικονομικά εύρωστους ανθρώπους και θίγοντας τα κακώς κείμενα (...Δεν χρειάζεται να είναι κανείς σοφός ή οικονομολόγος για να καταλάβει ότι με τον όρο αυτόν οι εμπνευστές του εννοούν κάτι που όλοι γνωρίζαμε από πάντα: τη νυχτερινή εργασία, τα ακανόνιστα ωράρια, την εργασία το Σαββατοκύριακο και άλλες τέτοιες χαρούμενες πρωτοβουλίες, που αποτελούσαν ανέκαθεν τα όνειρα της εργοδοσίας. Στην προοπτική αυτή, κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι η εποχή μας είναι πεζή και αφαιρεί το δικαίωμα στο όνειρο: μόνο που τα όνειρα που πραγματοποιεί είναι τα όνειρα του τραπεζίτη, του χρηματιστή, του ασφαλιστή και του βιομηχάνου...). Τέλος, οι τίτλοι των συγκεκριμένων άρθρων, παρόλο, που είναι δηλωτικοί του περιεχομένου, έχουν σημαντικές νοηματικές διαφορές. Ο πρώτος μας προϊδεάζει θετικά για το φαινόμενο, ενώ ο δεύτερος προοικονομεί έναν σκεπτικισμό και μια αρνητική διάθεση απέναντι στην παγκοσμιοποίηση.

Συμπερασματικά, η σύγκριση των δύο κειμένων είναι άκρως εποικοδομητική, διότι ο αναγνώστης πληροφορείται σφαιρικά για το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, εφόσον δέχεται πληροφορίες, που στηρίζονται σε τεκμήρια, τόσο για τις θετικές, όσο και για τις αρνητικές της εκφάνσεις.

ΣΧΟΛΙΟ : Η ερμηνεία των παραπάνω κειμένων είναι καθαρά ενδεικτική. Το πιθανότερο είναι να ζητηθούν συγκεκριμένες παράμετροι, όσον αφορά στη σύγκριση των κειμένων, συνεπώς η απάντηση θα περιορίζεται σε πιο εξειδικευμένα στοιχεία και δε θα παρουσιάζεται τόσο εκτενής.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΙ ΠΕΖΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ :

«ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 1»

«ΚΕΙΜΕΝΟ 2»

«Ο ελέφαντας στο δωμάτιο, σε αυτήν την περίπτωση, δεν είναι άλλος από τις κοινωνικές ανισότητες, που έρχονται στην επιφάνεια»

Στη σχολική τάξη όλα τα παιδιά είναι ίσα: κάθονται στα ίδια θρανία και μελετούν με τα ίδια βιβλία. Στην ψηφιακή τάξη, κάποια παιδιά δεν έχουν στα χέρια τους τα ίδια εργαλεία με τα άλλα, ενώ κάποια άλλα μένουν ακόμη και εκτός της τάξης. Υπάρχουν περιπτώσεις που μαθητές δεν έχουν υπολογιστή και παρακολουθούν από κινητό, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να συμμετάσχουν εύκολα όταν ο διδάσκων ζητά την αλληλεπίδρασή τους, ειδικά αν η συσκευή είναι παλαιότερης τεχνολογίας, όπως μας λέει η Δρ. Ευανθία Τσαλίκη, εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, με πολυετή εμπειρία και ως συνεργαζόμενο διδακτικό προσωπικό σε πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Στο δικό της τμήμα, οι 11 από τους 23 μαθητές συνδέονται μέσω κινητού. Αυτό το φαινόμενο δεν είναι σπάνιο. Όμως

υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις, που οι μαθητές δεν έχουν καθόλου σύνδεση, με αποτέλεσμα να μετακινούνται ακόμη και σε εξωτερικούς χώρους κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, ώστε να εκμεταλλευτούν την εμβέλεια ανοικτών ή δημόσιων δικτύων Wi-Fi.

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί μας ανέφεραν και περιπτώσεις οικογενειών, που η οικονομική τους κατάσταση δεν τους επιτρέπει να έχουν ούτε υπολογιστή ούτε σύνδεση στο Internet, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις άρνησης οικογενειών να προχωρήσουν σε αγορά ή σύνδεση, ακόμη και με τις παρεχόμενες επιδοτήσεις και ευκολίες, κυρίως σε περιπτώσεις μειονοτήτων, προσφύγων ή οικογενειών με σοβαρά οικονομικά προβλήματα.

Πέρα από τα προβλήματα που προκύπτουν από την πρόσβαση στην τεχνολογία και τις υποδομές τηλεπικοινωνιών, υπάρχουν και άλλα είδη ανισοτήτων που έρχονται στην επιφάνεια. Ένα μέρος του ρόλου του σχολείου επωμίζονται οι γονείς, οι οποίοι καλούνται να βοηθήσουν το παιδί τους στα σημεία όπου δυσκολεύεται, όταν ο δάσκαλος δεν μπορεί να είναι παρών. Τα παιδιά των οικογενειών της εργατικής τάξης εξαρτώνται πιο πολύ από το σχολικό περιβάλλον για να αποκτήσουν τη γνώση που χρειάζονται, καθώς οι γονείς τους ενδεχομένως να μην μπορούν να τους προσφέρουν επιπλέον βοήθεια στη μελέτη.

Μια έρευνα υποστηρίζει πως επιστρέφοντας στα σχολεία, οι μαθητές θα είχαν φτάσει το 63-68% των αναμενόμενων επιτευγμάτων στην εκμάθηση της ανάγνωσης και 37-50% στα μαθηματικά. Ακόμη κι έτσι, τα ποσοστά θα είχαν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα παιδιά οικογενειών χαμηλού εισοδήματος και αυτών των οποίων οι

οικογένειες έχουν την ευκαιρία να ενισχύσουν τη μάθησή τους και από το σπίτι με διάφορους τρόπους.

Οι εταιρείες τεχνολογίας το αντιλαμβάνονται αυτό, αλλά δύσκολα μπορούν να κάνουν κάτι από τη δική τους μεριά για να το αντιμετωπίσουν. «Στη Cisco έχουμε ήδη διαθέσιμες τις απαραίτητες λύσεις και τεχνογνωσία για το μέλλον της εκπαίδευσης. Για εμάς όμως, το ζητούμενο είναι η απρόσκοπη δυνατότητα συμμετοχής στις λύσεις αυτές. Τι μπορούμε να κάνουμε δηλαδή ώστε κανείς μαθητής να μην μείνει πίσω. Ένα Διαδίκτυο που εξυπηρετεί μόνο ένα μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού, ειδικά κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, απλά ενισχύει το ψηφιακό χάσμα και περιορίζει την ικανότητά μας να δημιουργήσουμε ένα πιο βιώσιμο, χωρίς αποκλεισμούς μέλλον για όλους. Πρέπει να εξαλείψουμε αυτά τα εμπόδια τώρα και να σχεδιάσουμε αυτό που ονειρευόμαστε για τις κοινωνίες μας», λέει η κα Πρασσάκη.

Μαρία Κοκίδου

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

Στο σκίτσο απεικονίζεται, ένα παιδί, που είναι ενδεδυμένο με φθαρμένα ρούχα, να πασχίζει να αντιγράψει τις πληροφορίες από τον υπολογιστή ενός παιδιού, που απολαμβάνει τις ανέσεις της τεχνολογίας μέσα στο δωμάτιό του. Το παιδί, που βρίσκεται έξω από το δωμάτιο φαίνεται να ταλαιπωρείται και αυτό αναπαρίσταται από τον ιδρώτα, που κυλά στο μέτωπό του.

Εν αντιθέσει, το παιδί, που παρακολουθεί το μάθημα μέσα στον προστατευμένο χώρο του σπιτιού του, εμφανίζεται χαλαρό, προσηλωμένο στο στόχο του και απολαμβάνει όλες τις ανέσεις της

τηλεκπαίδευσης. Το κόκκινο χρώμα της μπλούζας του παιδιού, που βρίσκεται σ' εξωτερικό χώρο, κεντρίζει το βλέμμα του αναγνώστη και επιδιώκει να δώσει έμφαση στην ιδιαίτερα επίπονη προσπάθεια, το οποίο καταβάλλει. Μέσω της συγκεκριμένης εικόνας, ο δημιουργός επιχειρεί να επισημάνει τις κοινωνικές αντιθέσεις, που προκύπτουν από την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης και σχετίζονται άμεσα με το οικονομικό επίπεδο των ανθρώπων. Ειδικότερα, οι οικονομικά εύρωστοι μαθητές θα είναι σε πλεονεκτική θέση να μορφωθούν επαρκώς μέσω της μεθόδου της τηλεκπαίδευσης, εφόσον θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό, που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθημάτων. Στον αντίποδα, οι οικονομικά ενδεείς μαθητές δε θα έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις νέες τεχνολογίες και θα υστερούν στην απόδοση των μαθημάτων. Συνεπώς, θα διευρύνεται ο αναλφαβητισμός, εξαιτίας της οικονομικής κατάστασης και της τεχνολογικής εξέλιξης.

Το δεύτερο κείμενο, έρχεται να επιβεβαιώσει όλες τις παραπάνω θέσεις, που διατυπώθηκαν κατά την ανάλυση της εικόνας.

Αναλυτικότερα, ο συγγραφέας υποστηρίζει την ίδια άποψη, δηλαδή ότι η τηλεκπαίδευση αυξάνει τις κοινωνικές ανισότητες, κυρίως όσον αφορά στις μη οικονομικά ευκατάστατες οικογένειες και κατά συνέπεια τους μαθητές. Επιπλέον, μέσω της χρήσης παραδειγμάτων και ποσοστών επιχειρεί να ενισχύσει την θέση του. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι αρκετοί μαθητές λόγω οικονομικής ανεπάρκειας δεν έχουν πρόσβαση σε υπολογιστές και διεκπεραιώνουν το μάθημα μέσω κινητών τηλεφώνων, γεγονός, που προκαλεί δυσλειτουργίες κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος. Όπως μάλιστα αναφέρει, υπάρχουν και εκείνες οι κατηγορίες των μαθητών, που δεν έχουν καθόλου πρόσβαση στην τεχνολογία (Στο δικό της τμήμα, οι 11 από τους 23 μαθητές συνδέονται μέσω κινητού .../ Μια έρευνα υποστηρίζει πως επιστρέφοντας στα σχολεία, οι μαθητές θα είχαν φτάσει το 63-68% των αναμενόμενων επιτευγμάτων στην εκμάθηση της ανάγνωσης και 37-50% στα μαθηματικά...).

Παρόλες τις ομοιότητες, που εμφανίζουν τα δύο κείμενα, εντοπίζεται, ωστόσο και μια επιπρόσθετη πληροφορία, σύμφωνα με τον συγγραφέα του δευτέρου κειμένου. Πιο ειδικά, ο συντάκτης αναφέρει ότι ένα μέρος του ρόλου του σχολείου επωμίζονται οι γονείς, οι οποίοι καλούνται να βοηθήσουν το παιδί τους στα σημεία όπου δυσκολεύεται, όταν ο δάσκαλος δεν μπορεί να είναι παρών. Τα παιδιά των οικογενειών της εργατικής τάξης εξαρτώνται πιο πολύ από το σχολικό περιβάλλον, για να αποκτήσουν τη γνώση που χρειάζονται, καθώς οι γονείς τους ενδεχομένως να μην μπορούν να τους προσφέρουν επιπλέον βοήθεια στη μελέτη.

Καταλήγοντας, η σύγκριση της εικόνας και του άρθρου φαντάζει άκρως εποικοδομητική για τον αναγνώστη, ο οποίος εκμαιεύει πολλές και χρήσιμες πληροφορίες για τον αρνητικό αντίκτυπο, που έχει η τηλεκπαίδευση σε ορισμένες κατηγορίες μαθητών. Ο δέκτης κατανοεί ότι η τηλεκπαίδευση ως διαδικασία είναι ιδιαιτέρως κοστοβόρος και μπορεί να οδηγήσει στην ενίσχυση του αναλφαβητισμού.